

Fran Milčinski

BUTALCI!!!

priredba: Jaša Jamnik

Ljubljana 2004

Butalske osebnosti

Število

je štiri. Po potrebi kakšna več ali manj.

Spol

se skriva v osebku. Pretežno moški. Dovoljena in zaželena odstopanja preko srednjega do ženskega spola.

Čas

je večni. Kot je večna in neminljiva človeška neumnost.

Kraj

je pravzaprav mesto, čeprav je vas. Butale. Večne. Večne Butale. Kot zgoraj.

BUTALCI!!!

V ZAČETKU JE BIL GOLF

Prazno. Nič. Prazen nič.

Gladkost, mirnost in tihota. Nad breznom.

Od nekod nekaj prileti v to pustost in se nekje ustavi. In bil je golf. Žogica.

Pretrga se glas v daljavi. Glas človeške živali. Pravzaprav več njih. Po Armanijevi podobi ustvarjenih. Za žogico jih vlečejo koraki. V strelce razvrščeni jo iščejo, kot bi jim šlo za življenje ali celo za denar. Več kot le športna je njihova zagretost. A čas mineva, moč plahni, volja se krha...

Pa se le nasmehne sreča. Kaj nasmehne, prav nesramno se zareži! In stadion okameni v predsobi zmagoslavja. Poprimejo za luknjo (z zastavico vred), ki so jo ves ta čas vestno vlačili s seboj in jo (osem)ročno poveznejo na žogico. Ki sama vanjo pade.

Veselje (...preleti naturo celo...) je nepopisno, radost brezmejna, solze srečne. Pesem, ples, pijača... Prevzetnost in pohotnost.

In bil je večer.

In bilo je jutro. Dan naslednji. Sinoči od zmage pijani, davi od zmage zmečkani.

Butalci.

BUTALE IN BUTALCI

ČETRTI: Butalci smo gadje.

TRETJI: Ja, Butalci smo gadje.

DRUGI: Gadje!

PRVI: Butalci smo imenitnega rodu. Imeli smo stara pisma in če se nam ne bi izgubila in če bi jih znal kdo brati, tako bi ostrmel, da bi sedel kar vznak! Kajti pravijo, da je v teh pismih stala beseda, da sega rod Butalcev do Adama v paradižu.

Zaveje žebranje Brižinskih spomenikov.

ČETRTI: Prvi, ki se je priselil v te kraje, je bil Kozmijan Buta. Tam, kjer je živel poprej, mu ni ustrezalo podnebje, prevroče je bilo. Mož je bil bolj slab v računstvu in se je rad motil v številu svojih koz. In je imel to slabo navado - kadar ga je kdo prijel, naj mu vrne ukradeno kozo - da je z glavo butal kot kozel in je marsikomu nalomil rebra. Sosedje so mu zavidali, pa se jim je ponoči umaknil izpred oči in je za spomin in za pleme vzel nekaj koz iz vsakega hleva. In niso sosedje iskali ne njega ne koz, ampak so bili zadovoljni, da so se tako poceni odkupili. Privadil se je hitro Kozmijan Buta novemu kraju, imel je obilo družine in so bili vsi istega talenta, da so jim grablje bolj služile kot vile.

PRVI: Kozmijan Buta je imel sina prvorojenca Fido Kljukca.

DRUGI: Fida Kljukec je imel sina Gregorja Brezhlačnice.

TRETJI: Gregor Brezhlačnice je rodil sina Francota Turkavidel.

ČETRTI: Francot Turkavidel je zapustil sina Lavdona Štimanega.

PRVI: Lavdon Štimani...

DRUGI: Lavdon Štimani je imel najdaljšo in najbolj košato brado izmed vseh občinskih mož.

In je bilo to jako važno.

Zakaj kadar v Butalah volijo župana... No, v Butalah rede občinsko uš, ki ji je ime Šprinca Marogla, ima v županski pisarni svoj hlevček in prihajajo mestne device, vsak dan druga, in si jo deno za dve uri v glavo. In kadar volijo župana, sedijo bradači okoli mize, nanjo deno občinsko živinče in v čigar brado zleze - ta je župan. Pa se ni Šprinca Marogla prav nič premišljala, nego je zlezla naravnost v brado Lavdona Štimanega in je bil Lavdon Štimani izvoljen za župana.

Lavdon Štimani je rodil še imenitnejšega Gregorja Copatko.

TRETJI: Gregor Copatka je rodil Bendo Cigana.

ČETRTI: Benda Cigan je rodil Jureža Pismouka.

PRVI: Jurež Pismouk...

DRUGI: Jurež Pismouk je rodil Anžeta Meketača.

Na široko znanega po kozi, ki so pravili o njej, da je dajala vsak dan sedem rešet mleka.

TRETJI: Anže Meketač je rodil Matevžka Žlamboro.

ČETRTI: Matevžek Žlambora...

PRVI: Matevžek Žlambora je bil po krivem obrekovan, da je hruške kradel.

Pa jih ni bil tisto pot.

Ono leto so imeli v Butalah veliko hrušk, da niso vedeli drugam z njimi, nego so jih zmetali v zapuščen vodnjak, da se tam zmedijo. In ko je prišel čas, so jih šli iskat.

DRUGI: Matevžek!

ČETRTI: Matevžek, tebe volimo!

PRVI: Matevžek, skoči v vodnjak!

ČETRTI: Nam boš medene hruške ven metal.

TRETJI: Vodnjak je globok!

PRVI: Matevžek!

VSI: Matevžek!

Tretji rečeno-storjeno skoči v vodnjak.

DRUGI: Matevžek!

PRVI: Matevžek!

ČETRTI: Matevžek!

PRVI: Niti ena hruška ne prileti ven!

DRUGI: Matevžek je zvijačnik, vse hruške bo sam požrl!

ČETRTI: Potlej se bo pa lagal, da jih ni bilo!

DRUGI: Naj skoči drugi za njim, ki je bolj pravičen!

Četrta in Drugi skočita za Tretjim.

PRVI: In ni mogel nobeden priseči, da je Matevžek Žlambora res kradel hruške, ker ni nobeden prišel nazaj.

Prvi skoči v vodnjak, Tretji izskoči iz vodnjaka.

TRETJI: Pa je Matevžek Žlambora, preden je šel po hruške, rodil Tončka Štibalarja.

Drugi izskoči iz vodnjaka.

DRUGI: Tonček Štibalar je bil prvi v Butalah, ki je imel žepno uro - žepno uro si je bil sam naredil iz pristne domače repe. Imel je sina Mihcastega Kimpeža.

Četrta pride iz vodnjaka.

ČETRTI: Mihcasti Kimpež je rodil Vrbana Podvrbosmuka.

Še prvi.

PRVI: Ko je bil ta za župana, je prišel v Butale sam presvetli car in so ga Butale slovesno sprejele z novo brizgalnico.

DRUGI: Brizgalnica se je imenitno obnesla. Vsi so bili do kože mokri, car in njegovi ministri, strežaji in lakaji.

CAR: Povsod drugod so nas častili s streljanjem, Butale pa nam niso privoščile niti enega strela, pač pa ste nas neusmiljeno oprali. Kakšne imate manire v Butalah?

PRVI: Vaša milost, gospod car, devetindevetdeset razlogov imamo, da nismo streljali.

CAR: Radoveden sem, katere! Govori!

PRVI: Prvič: nimamo smodnika.

CAR: Že ta prvi razlog nam do vrha zadošča.

Vsi štirje so mokri, ponosni in zamišljeni.

ČETRTI: Ja, Butalci smo gadje.

DRUGI: Ja.

TRETJI: Gadje.

PRVI: Ja.

TEPANJČAN: Kogar koli zanese med Butalce, vsak jih hvali. Obilno imajo vseh dobrot. Gnoja imajo dosti in dober koruzen kruh, niti jim ne manjka dežja in sonca in poleti muh. Kakor v paradižu žive; samo pameti nimajo prave.

TRETJI: Tepanjčani so nesramni.

ČETRTI: V Butalah imamo vse.

PRVI: In vse imenitnejše kot Tepanjčani.

TRETJI: Ja, Tepanjčani.

DRUGI: Ko so Tepanjčani imeli kolero, nismo v Butalah prej dali miru, nego da smo dobili takisto.

TRETJI: In še črne koze po vrhu.

PRVI: S Tepanjčani se Butalci od pamtiveka kosamo zaradi imenitnosti.

ČETRTI: Bog ne daj, da bi Tepanjčani kaj imeli, mi Butalci pa ne.

GRB

PRVI: Butale so imenitne. In nam do popolne imenitnosti ne manjka dosti.

DRUGI: Ne, ne manjka nam dosti.

TRETJI: Ne manjka nam ničesar več.

ČETRTI: Razen grba.

TRETJI: Razen grba.

DRUGI: Pa si nabavimo grb.

PRVI: Grb mora biti imeniten, kakor so imenitne Butale.

ČETRTI: Zato mora v Butalski grb najimenitnejša žival, kar smo kdaj čuli o njej.

PRVI: To je zmaj.

TRETJI: Zmaj!

DRUGI: Zmaj?

TRETJI: Zmaj!

ČETRTI: Zmaj je najbolj imenitna žival na oko in na besedo, ker je neznansko nevaren in bo v grozo in strah sovražniku.

TRETJI: Zmaj mora v grb.

PRVI: Zmaj mora v grb, pa naj stane, kolikor hoče!

ČETRTI: Saj imamo v Butalah slikarja Čačko!

TRETJI: Slikar Čačka je slikar za hiše in kapelice in ograje in sploh vse.

ČETRTI: Naročimo mu, da naslika grb.

PRVI: Slikar Čačka, naslikajte Butalam grb.

ČETRTI: V grbu mora biti zmaj!

TRETJI: Naj stane, kolikor hoče.

PRVI: Lahko cel tolar.

Čačka naročilo sprejme.

ČAČKA: Jako sem zadovoljen!

PRVI: Silno je podoben.

TRETJI: Silno!

ČETRTI: Nisem še videl zmaja, ki bi mu bil tako podoben.

TEPANJČAN: Butalci imajo bika v grbu, butastega bika!

PRVI: Tepanjčani so nesramni.

ČETRTI: Zlobni.

TRETJI: Kadar morejo, nam obesijo žaljivko.

Potrto, žalost, dvom v lokalnega umetnika.

PRVI: Vnovič si oglejmo zmaja.

Storijo.

PRVI: Ne da se tajiti: zmaj je podoben biku.

TRETJI: Pa nam ne gre zameriti zmote: zmaja še nismo videli nikdar nikjer.

ČETRTI: Bikov pa vsak dan dovolj.

TRETJI: Vendar pa gre zameriti slikarju Čački.

PRVI: Snemimo grb in zahtevajmo vračilo tolarja.

TRETJI: Slikar Čačka!

ČAČKA: Kdo je tisti, ki se drzne, da trdi in tudi dokaže, da zmaj v grbu ni točno in pošteno naslikan. Živega zmaja postavite predme, pa se bo videlo, ali je podoben ali ni! Ako ne bo podoben, zastonj vam naslikam drugega in ga bom posnel po življenju, kakršen bo: z vsemi parklji in kremplji in jeziki in rogovi in kocinami! Pa se zavežem in vam bom povrhu naslikal zastonj še vse tašče vesoljnih Butal in ne bo nobena hiša brez zmaja.

PRVI: To je možata beseda. Policaj! Strogo ukazujem: Odpri oči, pazi in ne odnehaj, dokler ne ujameš zmaja!

ČETRI: Ta zmaj bo služil za vzorec slikarju Čački; zato pazi, da boš ujel takega zmaja, ki bo zmaju resnično podoben.

PRVI: Prejšnji grb - z bikom - pa bomo prodali.

ČETRTI: Mesarju, da mu bo za znamenje nad mesnico.

PRVI: Tako je ukazal župan.

GASILCI

DRUGI: Načelnik tepanjskih gasilcev ima prekrasen nov meč s pozlačenim ročajem!

TRETJI: Tudi mi vemo, kaj se spodobi - nabavimo svojemu gasilcu meč!

PRVI: Kaj?

TRETJI: En meč!

PRVI: Kaj, en meč?

TRETJI: En meč.

PRVI: Kaj "en meč?" Dva meča! In naj ju nosi ob vsakem bedru svojega! Da bo za vzgled in ponos ne le gasilski četi, nego tudi vesoljni fari butalski!

DRUGI: Takoj se naj spozna, kaj je gasilska disciplina in strumnost in neučakanost v Butalah.

ČETRTI: Gasilec je v nemajhen okras ne le procesijam, nego vsemu duhovnemu življenju.

PRVI: In napredku sploh, kar ga je v Butalah. Naši gasilci so nezaslišano bolj imenitni od gasilcev drugod in zlasti od onih, ki jih rede Tepanjčani!

DRUGI: Kaj pa nova brizgalnica?

PRVI: Nova brizgalnica stane.

ČETRTI: Ne mudi se zanjo, saj ne gori!

TRETJI: V primeru z našim gasilcem, so tepanjski gasilci prava figa!

PRVI: Sploh Tepanjčani!

DRUGI: Tepanjčani so smešni! Lani so imeli požar, pa jim je zmanjkalo vode!

TRETJI: Nam Butalcem vode nikoli ne zmanjka!

ČETRTI: Ne, vode ne.

DRUGI: Pač pa vina, vina nam je že zmanjkalo in to prav na gasilski veselici!

VINO

TRETJI: Zaprezimo voz, naložimo sod in se peljimo po vino na Hrvaško.

DRUGI: Tako je, da bomo pripravljene na kakršno koli, tudi najelementarnejšo žejo!

Zaprežejo, naložijo in se peljejo.

ČETRTI: Hrvaška je čuda od rok.

DRUGI: V enem dnevu ne prideš tja, pa naj ti gresta vola kar po vseh štirih.

TRETJI: Noč nas bo zajela na poti. Le kje bi prenočili?

DRUGI: Da ne bo predrago!

TRETJI: In ne preslabo!

ČETRTI: V Butalah doma imamo postelje, vsak svojo.

TRETJI: V Butalah prenočimo, jutri pa potujemo naprej!

DRUGI: Dajmo, obrnimo v Butale!

Se vrnejo v Butale in zjutraj spet odrinejo na pot.

DRUGI: Dobro smo spali in brez stroškov.

ČETRTI: Hrvaška je čuda od rok.

DRUGI: V enem dnevu ne prideš tja, pa naj ti gresta vola kar po vseh štirih.

TRETJI: Noč nas bo zajela na poti. Le kje bi prenočili?

DRUGI: Da ne bo predrago!

TRETJI: In ne preslabo!

ČETRTI: V Butalah doma imamo postelje, vsak svojo.

TRETJI: V Butalah prenočimo, jutri pa potujemo naprej!

DRUGI: Dajmo, obrnimo v Butale!

Se vrnejo v Butale in zjutraj spet odrinejo na pot.

DRUGI: Dobro smo spali in brez stroškov.

ČETRTI: Hrvaška je čuda od rok.

DRUGI: V enem dnevu ne prideš tja, pa naj ti gresta vola kar po vseh štirih.

TRETJI: Noč nas bo zajela na poti. Le kje bi prenočili?

DRUGI: Da ne bo predrago!

TRETJI: In ne preslabo!

ČETRTI: V Butalah doma imamo postelje, vsak svojo.

TRETJI: V Butalah prenočimo, jutri pa potujemo naprej!

DRUGI: Dajmo, obrnimo v Butale!

Se vrnejo v Butale in zjutraj spet odrinejo na pot.

DRUGI: Dobro smo spali in brez stroškov.

ČETRTI: Na Hrvaško pa še vedno nismo prišli.

DRUGI: Sitna je ta reč.

TRETJI: Vendarle ne gre drugače, nego da prenočimo kar na poti.

DRUGI: Tu prespimo, jutri navsezgodaj odrinemo naprej.

Prenočijo. Nepridipravi jim voz obrnejo proti vesoljnim Butalam. Jutro.

ČETRTI: Kar navsezgodaj odškripajmo po cesti na Hrvaško.

Krenejo.

DRUGI: Vozimo se in vozimo.

TRETJI: Ves dan.

ČETRTI: Šentano se vleče pot na Hrvaško, kdo bi si mislil.

TRETJI: Se že večeri.

DRUGI: Poglejta, zvonik!

TRETJI: Pa smo le dospeli na Hrvaško!

ČETRTI: Lep imajo Hrvatje zvonik.

TRETJI: Podoben je našemu v Butalah.

DRUGI: Tako lep pa vendarle ni, kakor ga imamo v Butalah.

PRVI: Župan vesoljnega butalskega mesta vas sprejema! Kakšno je Hrvaško vino in po čem?

DRUGI: Šent!

TRETJI: Krščen Matiček!

ČETRTI: Hardun!

PRVI: Kaj se tako čudite?

LOV NA ZMAJA #1

Policaj preži na preži.

TRETJI: Zmaj! Slikar Čačka, slikar Čačka! Mar ni to zmaj? Za v grb!

ČAČKA: Ne, to je jež. Ni ne imenitna ne nevarna žival. In čisto nič ni podoben zmaju.

TRETJI: Bom pa drugega privlekel, sem jako vnet!

Policaj preži dalje.

ZAJEC - I.del

TRETJI: Z-Z-Z...Z-Z-Z...Zajec. Zajec, zajec!

DRUGI: Zajček se je naselil v deteljo.

ČETRTI: Nič koliko me boli srce, ko vidim požrešno žival, kako se nam pase po deteljišču.

TRETJI: Kaj naj storimo, da preženemo zajca iz detelje?

ČETRTI: Da ga preženemo brez škode za deteljo!

DRUGI: Pa tudi brez škode za zajčka!

PRVI: Najprej...

DRUGI: Naj se zajčku detelja prepove z lepo besedo!.

TRETJI: Morebiti bo to pomagalo.

DRUGI: In da ne bo zamere, naj se da živalici primeren rok, do katerega se mora izseliti.

ČETRTI: Če se ne bo?

DRUGI: Če se ne bo...

TRETJI: Če se ne bo...

PRVI: Če se ne bo... bomo vnovič stopili vkup. In preudarili. In sklenili, kaj bo potem. Policaj, pokrij se s kapo in daj zajcu na znanje, kar smo sklenili.

TRETJI: Zajec!

PRVI: Daje se ti na znanje...

TRETJI: Daje se ti na znanje...

PRVI: Da smo butalski možje sklenili...

TRETJI: Da smo butalski možje sklenili...

PRVI: Da se mu prepove deteljišče.

TRETJI: ...da se ti najstrožje in nepreklicno prepove deteljišče. Izseliti se moraš iz detelje...

ČETRTI: ... v hosto...

TRETJI: V hosto... V hosto. In to najkasneje...

DRUGI: V štirinajstih dneh.

TRETJI: ...najkasneje v štirinajstih dneh.

PRVI: Gotovo!

TRETJI: In tako gotovo, ker bi drugače lahko prišlo drugače, in se ne ve, kako bi prišlo.

ČETRTI: Ali se bo zajec pokoril oklicu ali se bo drznil, da se mu ne bo?

TRETJI: Da se mu ne bi - to bi bil punt!

DRUGI: Štejmo dneve in čakajmo, kaj bo.

CERKEV

Možje možujejo med mašo. Za cerkvijo.

PRVI: Pomlad je!

DRUGI: Končno pomlad. Zima je bila dolga.

TRETJI: Zima je bila predolga. O, da bi Butale imele dve poletji in le eno zimo.

ČETRTI: Pa saj letos bo tako. Sedaj bo kmalu poletje, potem bo zima, za zimo pa zopet poletje - pa bosta dve poletji in ena sama zima.

TRETJI: To je vesela novica.

Vsesplošno zadovoljstvo nad butalsko stvarnostjo.

DRUGI: Nekaj me grize po desnem bedru...

TRETJI: Kaj, če ni to vest? Pravijo, da vest grize.

ČETRTI: Nedelja je, notri v cerkvi je božje opravilo, mi pa sedimo zunaj v senci. Bojim se, da delamo greh.

PRVI: Ne sedimo zunaj brez vzroka - cerkev je pretesna. Napačna je le cerkev...

TRETJI: Napačna je cerkev...

PRVI: ...ker ima zid za našim hrbtom, namesto da bi ga imela pred našim nosom.

DRUGI: Dajmo, raztegnimo cerkev, da me ne bo več grizla vest.

TRETJI: Dajmo! Saj se tudi čevelj raztegne, če ga daš na kopito.

PRVI: Poizkusimo, poizkus ne stane.

ČETRTI: Premerimo, do kod bo treba razširiti cerkev, da bomo lahko sedeli, kakor sedimo, da pa vendar ne bomo sedeli zunaj cerkve.

PRVI: Ampak znotraj.

DRUGI: In brez greha.

TRETJI: Znotraj in brez greha.

DRUGI: Stopimo v cerkev in se korajžno lotimo dela.

Gredo v cerkev.

ČETRTI: S pleči se uprimo ob steno!

TRETJI: Župan bo ukazoval.

PRVI: Le dajmo, hi-hot!

Vsakokrat na zadnji zlog bistro pritisnite. Hi-hot!

Hi-Hot!

Hi-Hot!

Hi-Hot!

Pritisnite! Hi-Hot!

DRUGI: Saj pritiskamo, da nam kar srajce pokajo!

TRETJI: Ne odnehajmo! Hi-hot!

PRVI: Župan bo ukazoval! Hi-Hot!

ČETRTI: Pošteno se potimo!

PRVI: Župan se bo potil... ukazoval! Hi-Hot!

Hi-Hot!

TRETJI: Je že skoraj večer.

PRVI: Pa stopimo ven in pogledjmo, koliko se je zid že premaknil!

DRUGI: Po sreči je šlo!

TRETJI: Znamo pa znamo!

PRVI: Kmalu bo spet prišla nedelja in bo v cerkvi dovolj prostora za vse, ki bodo hoteli v cerkev.

ČETRTI: Cerkev ne bo več pretesna.

DRUGI: Hvala bogu: sedaj bomo v cerkvi tudi mi, kar nas sedi zunaj.

TRETJI: Znotraj in brez greha.

ČETRTI: A kaj, ko nam je zbolel pridigar?

DRUGI: Si bomo pa tačas, dokler ne okreva, pridigali sami.

PRVI: Kakor butalski berač hodi po hišnih številkah in ga mora vsaka hiša rediti teden dni, tako naj se tudi nedeljske pridige vrste po hišnih številkah.

ČETRTI: Vsako nedeljo bo drug gopodar dolžan skrbeti za pridigo.

TURKI

ČETRTI: Turek, krivoverna ta nesnaga, straši po deželi in robi živino in mladino.

DRUGI: Da ne pride krivoverna ta nesnaga še nad nas!

PRVI: Imamo vzroka, da se bojimo, kajti smo ponosni na svoje krave in junce.

TRETJI: Brez boja se ne vdamo!

ČETRTI: Predlagam, da na cesti, ki nam pelje v staroslavne Butale, postavimo napis: "TURKOM PREPOVEDANA POT!".

TRETJI: "TURKOM PREPOVEDANA POT!"

DRUGI: Možje, ne bodimo zajci! Napišimo: "TURKOM STROGO PREPOVEDANA POT!".

TRETJI: "TURKOM STROGO PREPOVEDANA POT!"

PRVI: S Turkom nič usmiljenja in naj se zapiše: "TURKOM NAJSTROŽJE PREPOVEDANA POT!".

TRETJI: Naj obvelja županova: "TURKOM NAJSTROŽJE PREPOVEDANA POT!".

ČETRTI: Toda... v Butalah je dan le podnevi, ponoči pa je tema, in se je po pravici bati, da bo Turek...

VSI: ...krivoverna ta nesnaga...

ČETRTI: ... prišel ponoči in ne bo videl neustrašene prepovedi.

DRUGI: Pa izberimo čuvaja in mu dajmo helebardo ali sulico, da bo ponoči stražil, in če bi se zgodilo in bi nenadoma pritisnil Turek...

VSI: ...krivoverna ta nesnaga...

DRUGI: ... naj ga brez usmiljenja ustavi.

VSI: Brez usmiljenja!

Izbirajo čuvaja in izberejo Tretjega ter mu izročijo helebardo ali sulico. Ali kaj drugega.

ČETRTI: Če Turek ne bi ubogal, pa pri tej priči zbudi župana.

PRVI: In tudi vse druge može, da bodo storili svojo dolžnost!

Noč. Butalska tema. Župan in možje spijo; čuvaj straži.

TRETJI: Pa prav sedaj se mi zgodi, da me zavije v trebuhu. Stopim v kraj, da se olajšam.

Stopi v kraj in počene v robide.

TRETJI: Jojata, jojata! Turek me drži! Pomagajte, pomagajte!

Župan in možje planejo kvišku in se hite posvetovat.

PRVI: Možje! Hitro na posvet!

ČETRTI: Sedajle ni časa za posvet in sklepe!

DRUGI: Kar zbežimo in počakajmo dne.

Dan.

ČETRTI: O Turku ne duha ne sluha.

PRVI: Napis je dober.

DRUGI: Napis je dober, napis naj ostane!

TRETJI: Napis je dober! Robide pa je treba iztrebiti in požgati!

CEFIZELJ

CEFIZELJ: Kam pa kam, Butalec?

ČETRTI: Ej, malo po svetu grem - čevljarit.

CEFIZELJ: Kaj, ali znaš?

ČETRTI: Če ne znam, bom pa druge učil.

CEFIZELJ: Sem slišal, da imate v Butalah policaja s helebardo ali sulico, pa si ga grem ogledat. Tik pod nos se mu bom nastavil!

ČETRTI: Cefizelj! Grdavš grdi, da ti ne bo padlo v glavo in bi šel in mi kradel, ko bom zdoma!

CEFIZELJ: Ne vem, kje je tvoja hiša, pa mi tudi ni mar!

ČETRTI: Da veš, kar prva je, preden prideš v Butale. Od pota stoji malo v kraj, to pa nalašč zato, da s ceste ne mika takih razbojnikov, kakršni si ti!

CEFIZELJ: Moder si! Tebi sam živ krst ne bi bil kos! Nemara si jo celo zaklenil, tvojo hišo, preden si šel z doma?

ČETRTI: Zaklenil, zaklenil in ne boš našel ključa, razbojnik, ker sem ga skrtil pod okno.

ČEFIZELJ: Res si zelo moder, Butalec!

PRVI: Blizu Butal je hosta in v tisti hosti straži grozanski razbojnik Cefizelj.

ČETRTI: Kolikršen razbojnik je razbojnik Cefizelj, to presega sleherno dostojno mejo.

TRETJI: Celó jaz sem hud nanj, ki sem Butalski policaj. Kar v kraj pogledam in mu obrnem hrbet, če nanese, da bi ga moral srečati.

PRVI: Cefizelj je zakrknjen grešnik.

DRUGI: Pravijo, da je že sedem ljudi zadušil in tri ženske.

TRETJI: Nič ga ni sram, še celo zažvižga mi, meni, ki sem butalski policaj, in me pozdravi - toda z enim samim prstom.

ČETRTI: To pa ni spodobno!

PRVI: Ob belem dnevu je sredi Butal vlomil v občinsko pisarno. V občinski pisarni je z občinske police vzel občinsko blagajno, na občinsko mizo pa je položil potrdilo, spisano na občinski papir, da je res vzel občinsko blagajno in to hvaležno potrjuje. Potem je šel.

DRUGI: Ni več občinske blagajne in ni več občinskega tolarja.

PRVI: Sem prav na grde viže hud!

ČETRTI: Še sreča, da ni bilo v pisarni župana, drugače bi razbojnik nemara ukradel še njega!

PRVI: Ne boji se ne boga, ne butalskega policaja.

TRETJI: Mislim, da prej ne bo dal miru, da jo bo izkupil.

DRUGI: V Butale hodi k peku kupovat koruzne hlebčke.

CEFIZELJ: Nagnusno so dobri!

PRVA ŠTORJA

TRETJI: Hop, Cefizelj, pa te imam! Marš v luknjo!

CEFIZELJ: Ne rečem ne bev ne mev! Kar z vami grem!

Policaj in Cefizelj gresta mimo peka.

CEFIZELJ: En sam koruzni hlebček bi rad snedel, tako dobrih, pravijo, ne peko nikjer nikoder kakor v Butalah vaš butalski pek.

TRETJI: No! Pri nas imamo masten gnoj, naša moka iz naše koruze je kakor zabeljena. Pek pa je občinski mož, zato mu ne smem odjesti dobička. Pustim te v pekarijo, a jaz se s helebardo ali sulico postavim tu pred sprednja vrata, da te počakam.

Cefizelj gre v pekarno pri sprednjih vratih in odide pri zadnjih.

TRETJI: Čakam, čakam, Cefizlja pa ni in ni.

ČETRTI: Da ni odšel pri zadnjih vratih!

TRETJI: In se ni niti poslovil! Krščan Matiček, tako sem hud, da bom kar pljunil!

DRUGI: Ali Cefizlja ni in ni in vse nič ne pomaga!

DRUGA ŠTORJA

ČETRTI: Grozanski razbojnik Cefizelj se je brez sramu in brez strahu zopet pritepel v Butale!

PRVI: Policaj! Neusmiljeno ga ukleni, da bo sojen po postavah.

TRETJI: Hop, Cefizelj, pa te imam! Zdaj mi ne uideš!

CEFIZELJ: Tujec sem v Butalah, pa sem zadnjič zgrešil pot od peka. Ali mi je bilo hudo, da vas nisem našel.

TRETJI: Zdaj pojdi lepo za menoj!

CEFIZELJ: Joj, spomnil sem se da sem lačen. Lepo vas prosim, da me spustite v pekarijo.

TRETJI: No, pa te spustim! Ti si zvit, jaz pa še bolj, to pot mi ne uideš! Postavim se na zadnja vrata in te tam počakam!

Cefizelj stopi v pekarno. Policaj ga čaka pri zadnjih vratih. Cefizelj seveda odide pri sprednjih.

TRETJI: Čakam, čakam, pa ga ne dočakam.

ČETRTI: Da ni šel Cefizelj to pot z bogom pri sprednjih vratih!?

TRETJI: In se ni niti poslovil! Sem sila hud in samo malo manjka, da ne zakolnem. Krščen Matiček!

DRUGI: Ali Cefizlja ni in ni in vse nič ne pomaga!

TRETJA ŠTORJA

PRVI: Policaj, pri tej priči primi razbojnika Cefizlja!

TRETJI: Hop, Cefizelj, pa te imam! Jaz ti pokažem, kaj je butalski policaj, da mu boš uhajal!

CEFIZELJ: Saj grem pri tej priči z vami! Prejšnjo pot vas ni bilo pred vrati, ko sem stopil iz pekarije, pa sem vas iskal, kje ste! Do zdajle sem vas iskal!

TRETJI: Kar takoj pojdi z mano, Cefizelj, razbojnik grozanski in se nič ne brani!

CEFIZELJ: Pa ko greva ravno mimo pekarije, se mi zdi, da bi lahko kmalu prišel na lačne misli! Prosim, milo vas prosim, da bi šel noter in si kupil koruzni hlebček.

TRETJI: Bi mi spet rad ušel - pri tistih vratih, ne, kjer mene ne bo? Ne boš, Cefizelj! Daj semkaj groš, grem sam kupit koruzni hlebček, pa me ti čakaj tukajle!

Policaj stopi v pekarijo. Cefizelj seveda uide. Policaj pride s hlebčkom iz pekarne.

TRETJI: Hočem dati Cefizlju hlebček, Cefizlja pa ni več! Sem tako jezen, da bom kar jezik pokazal za Cefizljem! Še malo, pa bi zaklel ali celo pljunil!

SOL

CEFIZELJ: Tfuj! Ta koruzni hlebček sploh ni slan! Butalski pek se je spridil! Pri tej priči grem nazaj v pekarijo!

TRETJI: Soli nam je zmanjkalo v Butalah.

DRUGI: In to je nerodno za kuho.

ČETRTI: In za peko.

CEFIZELJ: Pa tudi za modrost je nerodno. Kajti ne boste vedeli, kaj storiti, ko vam bo kdo ukazal, naj se greste solit.

ČETRTI: In to ni malokrat!

CEFIZELJ: No, pa te pustim. In tale tolar nesi županu, da ne bo občinska blagajna čisto prazna!

TRETJI: Ne bo drugače: treba bo v svet po sol.

ČETRTI: Za devetimi planinami in devetimi dolinami in devetimi solinami stoji prekrasno mesto Solimuri...

TRETJI: Solimuri...

ČETRTI: Tam je soli, da še vodo solijo z njo. In se tej vodi pravi morje.

TRETJI: Morje...

ČETRTI: Tam sol tudi prodajajo.

TRETJI: A...

PRVI: Osedlajmo konje - in na pot.

DRUGI: Marele bi kazalo vzeti na pot, kajti svet je neznansko velik in je po svetu vsake sorte vreme.

PRVI: Pa saj imamo klobuke, klobuki nas bojo dežja varovali tudi brez marel.

TRETJI: Marel nam je treba le za klobuke, da dež ne zmoči klobukov.

ČETRTI: Ni vrag, da ne bi vseh klobukov spravili pod eno marelo. Zato bo dovolj, če vzamemo s seboj eno samo marelo!

PRVI: Modra je ta beseda... Dovolj bo, če vzamemo s seboj eno samo marelo.

DRUGI: Veste kaj, pustimo vsak svoj klobuk doma! Nam vsaj ne bo treba klobukom na ljubo marele s seboj vlačiti!

PRVI: Modra je ta beseda... Marela je reč, ki se rada izgubi.

TRETJI: Gologlavi zajahajmo - in na pot!

Zajahajo. Sledi dolga in naporna ježa. Butalci se, vsak s svojo vrečo soli, vračajo proti domu.

DRUGI: Solimurci so jako prijazni ljudje.

TRETJI: Res je.

PRVI: Dovolili so nam, da lahko še pridemo, kadar nam bo česa treba za denar.

TRETJI: Obilo soli smo nakupili.

DRUGI: To je dobro za kuho.

ČETRTI: In za peko.

PRVI: In tudi za modrost.

TRETJI: Sedaj nam lahko kdorkoli reče, naj se gremo solit.

PRVI: No, pa smo le dospeli še do večera v Butale.

ČETRTI: Solimuri je lepo mesto.

PRVI: A postavnejše od Butal pa vseeno ni.

DRUGI: In daleč je. Sitno je, da moramo sol kupovati tako daleč.

PRVI: Pot stane. Pa tudi sol ni zastonj.

TRETJI: In še se zgodi, da je nimamo, kadar bi jo najbolj potrebovali!

ČETRTI: Najpametneje bi bilo, da bi sol pridelovali sami doma. Zemlje je dovolj.

DRUGI: In to kakšne zemlje! Na takšni poganja vse mogoče!

PRVI: Modra je ta beseda... Vsak bo okoli svoje hiše posejal sol, da jo bo imela gospodinja kar pri rokah. Kot peteršilj ali drobnjak.

Posejejo.

PRVI: Naj pada dež.

ČETRTI: Naj pada dež.

TRETJI: Pada dež.

DRUGI: Pada dež.

Dež pada.

PRVI: Naj pada ljubo sonce.

ČETRTI: Naj pada ljubo sonce.

TRETJI: Pada ljubo sonce.

DRUGI: Pada ljubo sonce.

Sonce sije.

DRUGI: Veselo poganja mlado zelenje...

PRVI: Bujno gre v rast...

TRETJI: Lepo se šopiri...

DRUGI: Bogato žetev obeta...

PRVI: Da nam le toča ne bi prišla nad sol!

TEPANJČAN: Pa kar je pognalo, so same mlade koprive in nič drugega.

TRETJI: Hej, Tepanjčan, leščerba modrosti, bakla učenosti! Ugani in povej, kaj imam v košku! Če uganeš, ti dam vse breskve, kar jih je notri!

TEPANJČAN: Breskve so.

PRVI: Hardun.

TRETJI: Če mi poveš, koliko jih imam v košku, ti jih resnično dam vseh šestdeset!

TEPANJČAN: Šestdeset jih je.

PRVI: Strela skrtačena.

TRETJI: Če mi uganeš in poveš še to, kako je ime moji ženi Mici, pa ti dam še ženo povrhu.

TEPANJČAN: Ne, ne, ne uganem, kar obdrži ženo Mico in še svojih šestdeset breskev zraven.

Tepanjčan zbeži pred babo Mico.

PRVI: Poskusimo jo, mlado sol.

Poskusi.

PRVI: Ajsa! Pošteno me je opekla.

DRUGI: Mlada sol - pa že sedaj tako ostra.

PRVI: Kako bo šele slana, kadar dozori.

DRUGI: To bo koristno za kuho.

TRETJI: In za peko.

ČETRTI: In tudi za modrost. Sedaj nam lahko kdorkoli reče, naj se gremo solit.

ZAJEC - II. del

TRETJI: Pretekli so dnevi.

PRVI: Preteklo jih je štirinajst.

DRUGI: Ali se je zajček pokoril oklicu?

ČETRTI: Ali se je drznil, da se mu ni?

TRETJI: Da se mu ne bi - to bi bil punt!

ČETRTI: Ha, gnoj imamo dober, detelja je zrasla visoko.

TRETJI: Ni ga videti, zajca!

PRVI: Če ga ni videti, potem ga ni!

DRUGI: Hvala bogu, ni ga več.

TRETJI: Ni ga več.

ČETRTI: Ni ga več.

PRVI: Ni ga več.

TRETJI: Drugače pa bi prišlo drugače, in se ne ve, kako bi prišlo.

ZALJUBLJENA ZGODBA

ČETRTI: No, tamle sedi!

PRVI: Kaj tako lepega še nisem videl vse žive dni!

ČETRTI: Lepa je kakor...

PRVI: ...milijon petelinov!

ČETRTI: Že ob prvem pogledu se mi je vnelo srce!

PRVI: Še ljubo sonce ne more drugače, nego kar plamti od ljubezni.

ČETRTI: Zato pa ima sončnik, da se brani njegovih poljubov!

PRVI: Kako je lepa!

ČETRTI: Tu mimo prihajam dan za dnem! Včasih vidim njo, včasih njeno sestro, včasih njuno sosedo, pa zaleže mojemu srcu tako ta kakor ona, ker jih ne ločim. Rdeče sončnike imajo vse tri. Še nobenega dne nisem zamudil, da ne bi prišel mimo. In tudi za naprej ga ne bom. Že sedem dolgih let hrepenim za njo in bi bil od samega hrepenenja shujšal nič koliko, ako mi ne bi jed dišala tako neusmiljeno, a jedi je, hvala bogu, dovolj pri hiši.

Čisto me je prevzela. Danes, v osmem letu, se bo zgodilo, da bom stopil pred njo.

PRVI: Precartana grofica!

ČETRTI: Kaj vam povem... jaz sem iz Butal - že sedem let hrepenim za vami.

GROFICA: Butalo iz Butal! Kdo ti je dovolil hrepeneti za menoj! Poberi se mi izpred oči!

ČETRTI: Joj meni nesrečniku!

PRVI: Zakaj si ji razodel, da hrepeniš za njo. Če bi bil molčal, bi lahko za njo še sedem let!

LOV NA ZMAJA #2

TRETJI: Tole se mi zdi nevarna žival! Čačka, slikar Čačka! Iztaknil sem ga, zmaja!

ČAČKA: Raka ne pripoznam za zmaja. Nič bolj ni podoben zmaju, kakor zmaj v prejšnjem grbu. Žival mora biti v strah in grozo sovražniku!

TRETJI: Torej bom imel odprte oči!

PRIDIGA

ČETRTI: Pridigar je še vedno bolan. Katera hiša je danes na vrsti za pridigo? Naša? Svinjar! Pojdi ti namesto mene in opravi to reč!

SVINJAR: Pridigal še nisem, pa si mislim, da ni težko. Saj sem se vaje s prašiči prerekali ves ljubi dan, enako lahko mi bo s prižnice tekla beseda.

Vi!

Malo bom počakal, da mi v glavo pride koristna beseda.

Vi!

Preklicana je ta reč – svinjam lahko govorim ves dan, tukaj mi pa še za ped daleč ne nese jezik.

Vi!

Znova bom začel.

Vi, vi in vi vsi skupaj ste svinje, prašiči, pujski!

TRETJI: Gladko je končal pridigo!

LOV NA ZMAJA #3

TRETJI: Zmaj! Zmaj? Zmaj!

Zmaj, zmaaaj, zmaaaaaj! Slikar Čačka! Čačka, Čačka! Zmaj, Čačka, zmaj!

ČAČKA: Kroto odklanjam, umetniška čast mi je užaljena!

TRETJI: Ampak saj vendar strupeno pljuje okoli sebe! Videl sem jo na lastne oči!

ČAČKA: Krota ne more priti v grb!

TRETJI: No, prav, še bolj bom pazil!

ZMAJ, GRB, CEFIZELJ IN KONEC

TRETJI: Polnoči je ura, sveti luna in butalski policaj vam poje uro!
Petelin, kadar poje, zapre oči. Policaj pa ni petelin, nego ima oči odprte
in gleda in vidi.

Zagleda Cefizlja.

TRETJI: Kdo si, ki čepiš in se ne ganeš ne spričo policaja, ne spričo
glasu in ure - in skruniš butalska tla?

CEFIZELJ: O, ne skrunim butalskih tal, saj imam vse gumbe zapete.

TRETJI: Poznam te, razbojnik si, razbojnik Cefizelj. Jaz pa sem policaj,
butalski policaj.

CEFIZELJ: Slišim, s kakšno vnemo preži butalski policaj na zmaja in da
koprne za zmajem vse Butale, da pride v grb. Posrečilo se mi je in sem
ujel žival - zdi se mi, da je zmaj. Tule pod kapo ga imam. Skrajni čas,
da ste prišli in ga varujete, da ne uide. Ali imate kletko?

TRETJI: Zapomni si, razbojnik Cefizelj: butalski policaj ima zmeraj vse.
Pa imam tudi kletko in jo imam zate in jo imam za zmaja. Toda je ne
nosim s seboj. Kletka zate je občinska keha, kletka za zmaja pa stoji
na oknu v občinsko keho. Kar takoj stopi ponjo in jo prinesi!

CEFIZELJ: Vi pa ta čas tiščite kapo ob tla, da zmaj ne uide.

Cefizelj ponižno stopi po kletko.

TRETJI: Ura je ena, sveti luna in policaj vam poje uro!
Kje neki se mudi Cefizelj!?

Ura je dve, sveti luna in policaj vam poje uro!
Pa kje neki hodi Cefizelj, mene že pošteno bolijo kolena.

Ura je tri, sveti luna in policaj vam poje uro!
Naveličan sem že tega čepenja. Kolena me bolijo. Vstati bom moral,
drugače ne bom nikoli nikdar več mogel.

Do nedavna speči Butalci trumoma pridrvijo.

PRVI: Policaj zakaj ne poješ ur?

ČETRTI: Zakaj ne poješ, da je štiri ura, da sveti luna in da policaj poje uro?

TRETJI: Posrečilo se mi je in sem ujel žival - zdi se mi, da je zmaj.

PRVI: Zmaj?

ČETRTI: Zmaj?

DRUGI: Zmaj?

TRETJI: Zmaj! Za v grb! Slikar Čačka bo končno zadovoljen!

PRVI: Kar imaš v rokah, policaj, je konjska figa.

ČETRTI: Plačajmo Čački dva tolarja, da ne naslika grba.

PRVI: Modra je ta beseda...

DRUGI: Pa sem izvedel, da nekod drugod že imajo zmaja v grbu.

ČETRTI: Ako bi se baš primerilo in bi imel ta zmaj mlade, lahko bi katerega odstopili v Butale.

BUTALCI: Butalci prosimo! Hvala!

KONEC